

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҮЛПТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

АБАЙТАНУ

ТАҢДАМАЛЫ ЕҢБЕКТЕР

XI том

Алматы
«Қазақ университеті»
2017

ӘОЖ 821.512.122.0

КБЖ 83.3(5)Каз)

А 13

*Баспаға әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
филология және әлем тілдері факультетінің Ғылыми кеңесі және*

Редакциялық-баспа кеңесі шешімімен ұсынылған

(№ 2 хаттама 29 желтоқсан 2016 жыл)

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті жаңындағы

Абай ғылыми-зерттеу институтында дайындалған

ҒЫЛЫМИ-РЕДАКЦИЯЛЫҚ КЕҢЕС

Ж. Дәдебаев (тераға), Ө. Әбдіманұлы, З. Бисенғали, Т. Есембеков,
Б. Жақып, А. Жақсылықов, Қ. Мәдібаева, Ж. Молдабеков, З. Сейітжанов,
Ә. Тарап, А. Темірболат, Ж. Тілепов, Р. Тұрысбек,
П. Бисенбаев (хатшылар тобының жетекшісі)

Пікір жазған

филология ғылымдарының докторы, профессор **Ө. Әбдіманұлы**

Жалпы редакциясын басқарған

филология ғылымдарының докторы, профессор **Ж. Дәдебаев**

Баспаға дайындағандар:

Б. Баязитов, Г. Ысқақова

А 13 Абайтану. Таңдамалы еңбектер. XI том. Ойлар мен тол-
ғаныстар / құраст., түсінік. жазғ.: Д. Карагойшиева, Л. Мұсалы;
жалпы ред. басқ. Ж. Дәдебаев. – Алматы: Қазақ университеті,
2017. – 298 б.

ISBN 978-601-04-1617-8 (ортак)

ISBN 978-601-04-2257-5 (11-том)

«Абайтану. Таңдамалы еңбектер» көп томдық басылымының он бірінші томында
Абайдың омірі мен шығармашылығы туралы XX ғасырда жазылған бір топ еңбектер берілді.
Әр жылдарда жазылған және абайтану саласындағы іргелі мәселелерді пайымдауга арналған
ойлар мен толғаныстардың абайтану ғылымының тарихында лайыкты орны бар.

Томға енгізілген еңбектер білім алушы жастағра, жас мамандарға, сондай-ақ зерттеу-
шілерге, ақыл-ой казнасын байту жолындағы көпшілікке арналған.

Еңбек 3979/ГФ4 – «Абай Құнанбаевтың шығармашылық мұрасын пәнаралық
зерттеу» бағдарламасы аясында дайындалып, жарық көріп отыр.

ӘОЖ 821.512.122.0

КБЖ 83.3(5)Каз)

ISBN 978-601-04-1617-8 (ортак)

ISBN 978-601-04-2257-5 (11-том)

© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ жаңындағы

Абай ғылыми-зерттеу институты, 2017

Рахманқұл Бердібаев

ҰЛЫЛЫҚА ЖАРТЫКЕШ ТҮСІНІК ЖУРМЕЙДІ

Абай мұрасын танып-білудің ғылыми тәсілдері, методологиялық таяныштары анықталды деп айту қыын. Алдағы жұмыстардың жемісті болуы – зерттеушілеріміздің жаңа көзқарас қалыптастырып, жасанды докторлар қыспағынан құтылуына байланысты. Жылдар бойында Абайтануды белгілі бір шенберден шығармай келген жалған қисындардың кейбіреулерін айта кетейік.

Ондаған жылдар бойында қоғамдық ғылымдарда жетекші қағидалардың бірі болып есептелген, тарих пен мәдениеттің барлық мәселелерін таптық көзқарас тұрғысынан қарап тексеретін дағды Абай мұрасын жан-жақты қарастыруға тәжеуіш болып келді. Мұндай көзқарас шығармаларды талдағанда бір жақты қорытындыларға апарды. «Абай – енбекші халықтың жақтаушысы» деген тұжырым қаншалықты ақырат секілді естілгенімен, тұтас дүниені қақ бөлгендей жартыкеш түсінікке соқтырмай қоймайтын еді. Абайдың өскен ортасын, әuletін, өмірде араласқан адамдарын олардың анық шындығына сәйкес алып қарамай, алдын ала белгіленген схемага салу пайда болған. Мәсселені осылайша қою ақын шығармаларының шалқар мағынасын бір халық көлемімен шектеп, кен салыстырулар жасауға мүмкіндік бермейтін. Ал «таптық көзқарас» теориясына жаңаспайтын көптеген өлеңдер, соның ішінде дінге қатысты туындылар арнайы сөз болмайтын еді. Абайдың ақындық өнеріне әсер еткен халық ақындарының да таптық көзқарасы қаты «тексеруге» түсетін. Абайдың өз шығармаларын былай қойып, ұлы ақын туралы жазылған зерттеулер мен көркем шығармалар да осы тұрғыдан қаралған. М. Әуезовтің «Абай жолы» роман-эпопеясының бірінші кітабының алғашқы нұсқасында Абайдың жас кезінде Дулат ақын өлеңдерін қызығып тыңдағанын суреттейтін тұс солақай сынға үшыраганы есімізде. Сондай жадағай белсенділердің шабуылынан құтылу үшін, жазушы романның келесі басылымында Дулат ақынның атын «Барлас» деп өзгертуге мәжбүр

болғаны белгілі. Ислам дінінің құғындалуы өршіп тұрған кезеңде ақынның «алланың өзі де рас, сөзі де рас» деп басталатын өлеңін ауызға алуға мүмкіндік болмағаны түсінікті. Ендеше ақын мұрасын зерттеушілікте бұдан былайғы жерде адамзаттық құндылықтарды іздеу негізгі нысана етіп алынуы ләзім.

Қазақ тарихын да, әдебиеті мен мәдениетін де барша байланыстарымен қамтып тексеруге орасан залал келтірген кисынның тағы бірі күллі құбылыстарды европоцентризм тұрғысынан қараушылық еді. Бұл әңгіменің де тарихы ұзақ. Оның түпкі себебін қысқа қайырып айтсақ, ол Еуропа елдерінің ақыл-ой үстемдігін дәлелдеуге саятын. Тарихтың, мәдениеттің әрбір ескерткішін өзіміздің түсінігімізben емес, европалық көзкараспен бағалауға тиіс болып келдік. Еуропа халықтарының, сонын ішінде орыс халқының жетістіктерін бірыңғай дәріптеу, Азия елдерін мәңгілік артта қалған, жаңалыққа, жасампаздыққа қабілетсіз көртартпа, тек озық жүрттардан үйрену арқасында қатарға қосыла алады деп дәлелдеу үзіл «теорияның» түп қазығы болатын. Осы себептен Абай өлендерін сипаттағанда, европа-орыс әдебиетінен қаншалықты тәсір алғандығы алдымен сөз болатын еді. Қазақтың төл әдебистінің сан ғасырлық тәжірибесінің, шығыс поэзиясының ақын шығармашылығына тигізген орасан ықпалы туралы мәселе кейінгі кезекке ысырылып қалатын. Көрші жатқан Қытай, іргелес Үндістан мұлде аталмай, ежелден мәдени қарым-қатынасы күшті араб, парсы әлемімен рухани байланыс сырлары там-тұмдап қана айтылатын. Бұл айтылғандардан туатын қорытынды – Абай шығармаларының қадір-қасиетін сөз еткенде, Еуропаның мәдени дәстүрін асырып, қазақтың төл құндылықтарын жасырып көрсетіп келген біржақтылықтан құлантаза арылу ғана шындықты табиғи қалпында түсінуге мүмкіндік береді. Бұл бір құннің міндеті емес, ұзақ жылдарда жалпы жүртшылықтың, соның ішінде ақын, жазушылар мен ғалымдардың санасына сінірлген жасқаншактық, жалтақтық әдет зардабын жою жөнінде жүйелі жұмыстар жүргізілуге тиіс. Абайтануды кең көлемге шығарудың кажетті методологиялық жолдарының бірі осы демекпіз.

Соңғы кезге дейін Абай шығармаларының кемінде бір жарым мың жылдық дәстүрі бар көне түрік әдебиетімен тығыз

байланысы тіпті сөз болмай келді. Абай мұрасының бірегей білгірі, аса көрнекті жазушы әрі ғалым Мұхтар Әуезов ақын нәрленген рухани бұлақтардың бірі деп қазақтың халықтық әдебиетін көрсеткен еді. Бұл пікірді еңдігі жерде көңейтіп, қазақтың халықтық әдебиетіне түрік халықтары жасаған аса бай жазбаша және фольклорлық ескерткіштерді қоса айтуымыз қажет болады. Өте ертедегі дәүірлерге бармай-ақ сонау V-VIII ғасырларда өмір кешкен Түрік қаганаты кезінің аса құнды жәдігері – Орхон жазуларынан бергі әдеби, тарихи жаратындылардың әр тарастан Абайға мәлім болғанын ескермеуге болмайды. Ортаазиялық түрік тілінде дүниеге келген көптеген кітаптар мен қолжазбалар, аудармалар ұлы ақынның ең көп танысқан мәнбелері деп қараута болады. Абай өзінің медреседе оқып жүрген кезінде шығыстың бір топ ұлы шайырларының есімін зор құрметпен атап, солардан медет тілеген ғой! Сол шайырлар парсы және түрік тілдерінде жазатындар еді. Осының ішінде ұлы өзбек ақыны Әлішер Науайының шығармаларымен Абай неғұрлым танысырақ болған тәрізді. Сан ғасырлық тарихы бар парсы, араб жазба әдебиетінің нұсқалары ол заманда ортаазиялық түрік (өзбек) тіліне түгелге жуық тәржімаланған болатын. «Бабурнаманы» оқығанын Абайдың өзі де бір енбегінде атап өткен ғой. Түрік тілінде жазылған тарихтар мен шежірлерді, аңыздар мен әпсаналарды ұлы ақын жас кезінен бастап жүйелі оқығаны күмәнсіз. Түрік тілінде сопылық поэзияның негізін салған, аты дүниеге кен тараған Ахмет Яссайи мен Абай назымының арасындағы байланыстар мүлде тексерілмей келді. Яссайдың хикметтерін оқымақ түгілі атын атаудың өзі қылмыс саналатын кездерде бұл мәселенің қолға алынбауы табиғи болатын. Бұрын өткен қазақ ақындары мен жырауларының Абай поэтикасына қаншалық ықпал еткені де – аса күрделі проблеманың бірі. Мұның бәрі түрік тіліндегі жазба ескерткіштер тағылымы тексерілуі керектігін көрсетеді. «Абай және түрік халықтарының фольклоры мен жазба әдебиеті» деген – өзінің маңызы жағынан дара бөлініп айтылатын тақырыптардың бірі. Абайтану тереңдеген сайын жаңа құжаттар табылатынына сенеміз. Бұл да ақынның рухани әлемінің көкжиегін көңейтуге жол аштын келешегі кен бағыт болып саналады.

Абай және ислам дәүірінің әдебиеті. Болашақтағы Абай-танудың ең құннап қолға алатын проблемасының күрделі бір тармағы осы екенін де методологиялық жағынан дәлелді санаймыз. Ұлы ақынға шығыс әдебиетінің тәсірі болды деу – мәселенің бергі жағы. Сол тәсірдің қандай шығармада қашалықты көрінетініне дейін ыждағатты ізденістер жүргізілуі шарт. Ол үшін ислам дінінің тарихына, араб, парсы, түрік халықтарының тіліне жетік мамандар керектігі өзінен-өзі түсінікті. Абай мен ислам арасындағы күрделі байланыстарды зерттеуге дайындықсыз бару жеміс бермек емес.

Ақырында Абайтанудың көп ретте біржақты қаралып келуінің тағы бір себебі – ақынның поэзиялық мұрасы ғана көбірек сөз болып, оның ойшылдық, философиялық қырлары назардан тыс қалғандығынан. Осы алшақтықтың олқысын толтыру оңай емес. Ол үшін шығыс философиясының тарихына ғана емес, юнан (грек), буддизм, христиан білімпаздарының еңбектерін қамти қарайтындей білім керек болады. Ақын Абай мен ойшыл Абайды бөле-жара талдамай, тұтас қалпында тексергенде ғана ғылымның биік талаптарына сай еңбектер тұмак.

Бұл айтылғандардан шығатын бір түйін Абай мұрасын әлемдік өркениет қөлемінде зерттеу қажеттігі болмақ. Ақын, философтың шын тұлғасы мен әлемдік орнын соңда ғана негұрлым анығырақ, толығырақ білуге жол ашылады.

Осы кезге дейінгі зерттеулерде Абайдың қазақ топырағында теңдесі жоқ ұлы ақын екендігі көп те құп сөз болғанын ешкім жоққа шығармайды. Бірақ Абай мұрасы бұл қалып, өлшемге есте де сыймайтынын көрмеуге болмайды. Соңғы кездегі кейір зерттеулерде Абайдың қазақ мәдениеті тарихындағы ренессансстық тұлға екені айтыла бастады. Мұндай пікірлер Ақжан Машановтың «Фараби және Абай», Фарифолла Есімовтің «Хакім Абай» атты кітаптарында және басқа кейір мақалаларда кездеседі. Осы анықтама Абайдың шын Абайлық келбетін тануға бастайтын сындарлы пікір болып көрінеді.

Абайды өз заманының шындығын, қайшылығын кең суреттеген, халықты енбекке, оқуға, бірлікке шақырған, ел басына душар болған әлеуметтік қырықтарды білген, көптеген көркемдік сауалдардың жауабын айтқан, халқының өзгеге кіріптар

халіне жаны ауырған, жұртшылық пифылын түзеуді көзделген ғаламдық деңгейдегі ұлы ақын деп бағалау дұрыс-ақ. Дегенмен мұндай сипаттаманың сыртында да Абай тағылымы мен дәстүрі дерлік көп шындықтар қалып қоятыны шұбәсіз. Біздің ұғымызша, Абайдың неғұрлым толық бейнесі оның ренессансстық, қайта өрлеу дәүіріне тән белгілерін ашқандаған айқындалмақ.

Ренессанс, қайта өрлеу деген терминдерге жатырқай қараудың керегі жоқ. Бұл құбылыс дүниенің әр бүршішінде әр кезеңде орын алып келгені ғылымда дәлелденген нәрсе. Академик Конрад өзінің «Запад и Восток» деген кітабында ортаазиялық ренессансстың тарихы мен ерекшелігін дәлелдеп берген еді. Құрметті ғалым IX-XV ғасырларда Орта Азияда ғылым мен әдебиетте аса көрнекті ренессансстық тұлғалар болғанын, олардың еңбегі өздерінен кейінгі әлем мәдениетіне игі әсер еткенін көрсеткен.

Ғылыми әдебиетте қайта өрлеу, ренессансқа хас сипаттар анықталған. Тақырыбымызға қатысты болғандықтан, көптен бे-рі қанықты сондай белгілерді еске салудың қажеттігі бар. Соның бірі қөне заманың ақыл-ой байлығын қайта жаңғыртып, жана заман көдесіне жарату болса керек. Абайдың өз заманының жағдайын терең білуімен қатар, шығыс пен батыстың небір ой-шылдары еңбегін оқып, соларға өзінің көзкарасын білдіріп отыруы, ислам, христиан, буддалық діндердің негіздеріне ой жүгіртуі, жалпы адамзаттың мәдени даму жолдарының заңдылықтарын сөз еткен Еуропа оқымыстыларының кітаптарына көңіл бөлуі, жаһанға аты жайылған ақындардың көркемдік жетістіктерін менгеруі – мұның бәрі қайта өрлеу дәүірінің қайраткеріне тән әрекеттер. Мұның өзі – жаһанның білім қазынасын қорытып, халық қажетіне жаратсам деген талаптан туған титандық істер. Ең қымбаттысы сол – Абай ешқашан да оқыған-білгенінің жалаң құптаушысы, насиҳаттаушысы болып қалмай, соларды сын таразысына салып, құдіксіз шындық дегендегін тарихшылары мінсіз патша деп сипаттап, үлгі етіп ұсынған, көптеген шығармалардың орталық қаһарманы етіп көрсеткен ертедегі Ескендері Зұлқарнайын тұрасында да Абай өз көзкарасын батыл білдірді. Қазақ ақыны өзгелер данышпан қолбасы, қайрымды мемлекет қайраткері етіп дәріптеген тарихи тұлғаны дуниеге тоймаған, обыр, озбыр етіп суреттейді. Бұл да ақынның бұрын-

ты мен кейінгінің небір оқиғаларын тек әділет, халық мұддесі түрғысынан қарап бағалағанын байқатады. Абайдың қара сөздеріне ықылым замандардың адамшылық, ар, ұят, намыс, мейірімділік, мәрттік секілді жалпы адамзаттық құндылықтар жайында қалдырған асыл сөздері мен ойларының қазақ жағдайына лайықталып қорытылған синтез қорытындысы берілгендей. Абай шығармаларында сонау X ғасырларда жасаған данышпан бабамыз, әлемнің екінші ұстазы атанған энциклопедист, ғұлама філософ Әбунасыр әл-Фарабидің ойларымен үндестік сезілетінін ардақты ғалыммымыз Ақжан Машанов өзінің «Фараби және Абай» деген зерттеуінде дәлелдеп бергені – қоғамдық ғылымдағы жаңа сөздердің бірі. Арнайы текстеруші табылса Ахмет Яссаяу, Жұсіп Баласағұн мен Абайдың дидактикалық, гибраттық ойлары арасында қаншама орайластық жатқанын көретіні күмәнсіз.

Адам атын ардақтау, оны дүниенің тұтқасы деп мадақ ету, адам қабілетінің молдығына сену қайта өрлеу, ренессанс әдебиетін айрықша көрсететін алтын желілердің бірі болатын. Абай шығармашылығының басты мұратын алып қарасақ, адамның жан-жақты жетілуін арман ету сарыны күшті естілетінін көреміз. Кейде тікелей үгіт, ақыл айту, кенесу түрінде берілетін назым-өлең мен нәсір-қарасөзінің сарқатын арнасы адамның мұн-мұқтажын жырлау болып табылады. Ақынның ақыл, қайрат, сезімді қатар ұстайтын «кәміл адамды» ұлық тұтуы адамзат тарихында сан ойшылдар қайталап айтқан гибраттардың жаңғырған қайталамасы... Адам тәрбиесі, елдің даму бағдарына, әдебиетке, өнерге, тарихқа, салт-санага, әдеп-әдетке деген жаңа көзқарастың бәрі де – халық тағдырын терең ойлағандықтан, «куатты ойдан бас құрап» шықкан лебіздер. Адамзат тарихының бел-белестерін шолып, қасіреттер мен қайшылықтардың қайдан туатынын, ел мінезі қалай етсе түзелетінін ұдайы ойлаған данышпан бірде сөз ұтатын жандардың аздығына нала болса, екінші жерде надандық пен зұлымдықты сынаса, тағы бірде жанашырлық сөзін айтады, неден үйреніп, не нәрседен жирену керек екенине дейін түсіндіреді. Өз кезіндегі кемшіліктерді сынаған, елді жақсылықтарға шақырған шығармаларының жалпы аты адамшылық толғауы десе болады.

Келтірілген мысалдар мен тұжырымдар Абай мұрасын жалпы адамзат көлемінде ғана қарап парықтауға болатынын, дәмек, Абай есімі әлемдік деңгейдегі ұлылар мен ойшылдар қатарында тұратынын сипаттайтыны. Бүгінде ақын шығармаларының дүние жүзі халықтарының тіліне аударылып, сол елдердің көркемдік қазынасына қосылып келе жатқаны – мұның айқын дәлелі.

1995 жыл.

ТҮСІНІКТЕР

Жұмабаев Ф. Абайдың реализмі. Баспасөз бетінде жарияланған. Мәтін мына басылым бойынша берілді: Тогжанов Ф. Абай. – Қазан, 1935. – 55-66-беттер; Абай институтының вебсайты.

Машанов А. Абай үшкілі. Баспасөз бетінде жарияланған. Мәтін мына басылым бойынша берілді: Машанов А. Әл-Фарраби және Абай. – Алматы, 1994. – 118-138-беттер; Абай институтының вебсайты.

Қаратаев М. Пушкин мен Абай. Баспасөз бетінде жарияланған. Мәтін мына басылым бойынша берілді: Қаратаев М. Пушкин мен Абай / М. Қаратаев Тұган әдебиет туралы ойлар. – Алматы, 1958. – 112-121-беттер; Абай институтының вебсайты.

Дүйсенбаев Ы. Абай Құнанбайұлы. Баспасөз бетінде жарияланған. Мәтін мына басылым бойынша берілді: Дүйсенбаев Ы. Абай Құнанбаев / Ы. Дүйсенбаев Фасырлар сырьы. – Алматы, 1970. – 84-137-беттер; Абай институтының вебсайты.

Кенжебаев Б. Абай шығармаларының соңғы басылуы туралы. Баспасөз бетінде жарияланған. Мәтін мына басылым бойынша берілді: // Социалист Қазақстан. – 1955. – 29 май (№26 (9708); Абай институтының вебсайты.

Нұртазин Т. Абай және әдеби жастар. Баспасөз бетінде жарияланған. Мәтін мына басылым бойынша берілді: Нұртазин Т. Шеберлік туралы ойлар. – Алматы, 1968. – 141-148-беттер; Абай институтының вебсайты.

Сүйіншәлиев Х. Абай Құнанбаев (1845-1904). Баспасөз бетінде жарияланған. Мәтін мына басылым бойынша берілді: Сүйіншәлиев Х. Қазақ әдебиетінің тарихы: оқулық. – Алматы, 2006. – 836-887-беттер; Абай институтының вебсайты.

Қирабаев С. Абайтанудың кезекті міндеттері туралы. Баспасөз бетінде жарияланған. Мәтін мына басылым бойынша берілді: Қирабаев С. Қоң томдық шығармалар жинағы. – Алматы: Қазығұрт, 2007. – 5-т. – 30-42-беттер; Абай институтының вебсайты.

Қабдолов З. Абайдың бір елені. Баспасөз бетінде жарияланған. Мәтін мына басылым бойынша берілді: Қабдолов З. Қөзқарас: талдаулар мен толғаистар. – Алматы: Рауан, 1996. – 5-9-беттер; Абай институтының вебсайты.

Кекішев Т. Асылдың сыйныбы. Баспасөз бетінде жарияланған. Мәтін мына басылым бойынша берілді: Кекішев Т. Қоң томдық шығармалар жинағы / Тұрсынбек Кекішев. – Алматы: «Қазығұрт» баспасы, 2013. – 5-т. – 134-153-беттер.

Бердібаев Р. Ұлылыққа жартынеш түсінік журнейді. Баспасөз бетінде жарияланған. Мәтін мына басылым бойынша берілді: Бердібай Р. Ел боламыз десек... – Алматы: ЖШС «Қазақстан» баспа үйі, 2000. – 232-237-беттер; Абай институтының вебсайты.

Қасқабасов С. Абай және фольклор. Баспасөз бетінде жарияланған. Мәтін мына басылым бойынша берілді: Қасқабасов С. Абай және фольклор. – Алматы: Білім, 1995. – 64 бет; Абай институтының вебсайты.

Жиреншин Ә. Ақындық мәдениеті. Баспасөз бетінде жарияланған. Мәтін мұна басылым бойынша берілді: Жиреншин Ә. Ақындық мәдениеті. Кітапта: Жиреншин Ә. Абай және орыстың ұлы революциясын демократтары. – Алматы: Қазақ мемлекет баспасы, 1959. – 144-158 беттер; Абай институтының вебсайты.

Бейсенбаев М. Абай туралы тың деректер. Баспасөз бетінде жарияланған. Мәтін мұна басылым бойынша берілді: Бейсенбаев М. Абай және оның заманы (Абай ізімен): әдеби-сын мақалалар мен жаңа деректер. – Алматы: Жазуышы, 1988. – 8-18 беттер; Абай институтының вебсайты.

МАЗМУНЫ

Тогжанов Ф. АБАЙДЫҢ РЕАЛИЗМІ	3
Машанов А. АБАЙ УШКІЛІ	12
Қаратаев М. ПУШКИН МЕН АБАЙ	37
Дүйсенбаев Ы. АБАЙ ҚҰНАНБАЙҰЛЫ	47
Кенжебаев Б. АБАЙ ШЫГАРМАЛАРЫНЫң СОҢҒЫ БАСЫЛУЫ ТУРАЛЫ	110
Нұртазин Т. АБАЙ ЖӘНЕ ӨДЕБИ ЖАСТАР	118
Сүйіншәлиев Х. АБАЙ ҚҰНАНБАЕВ (1845-1904)	127
Кирабаев С. АБАЙТАНУДЫҢ КЕЗЕКТЕГІ МИНДЕТТЕРИ ТУРАЛЫ	188
Қабдолов З. АБАЙДЫҢ БİR ӨЛЕНДІ	202
Қекішев Т. АСЫЛДЫҢ СЫНЫФЫ	206
Бердібаев Р. ҰЛЫЛЫҚҚА ЖАРТЫКЕШ ТҮСІНІК ЖУРМЕЙДІ	225
Қасқабасов С. АБАЙ ЖӘНЕ ФОЛЬКЛОР	232
Жиреншин Ә. АҚЫНДЫҚ МӘДЕНІЕТІ	269
Бейсенбаев М. АБАЙ ТУРАЛЫ ТЫҢ ДЕРЕКТЕР	285
ТҮСІНІКТЕР	295

Оқу басылымы

**АБАЙТАНУ
ТАҢДАМАЛЫ ЕҢБЕКТЕР**

XI том

Редакторы *K. Мухадиева*
Компьютерде беттеген және
мұқабасын безендірген *Y. Әбдіқайымова*

ИБ№10468

Басуга 03.03.2017 жылы қол қойылды. Пішімі 60x84 1/16.
Көлемі 18,7 б.т. Офсетті қағаз. Сандық басылым. Тапсырыс №6144.
Тараалымы 50 дана. Бағасы келісімді.
Өл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің
«Қазақ университеті» баспа үйі.
050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды.